

It don't mean a thing - Duke Ellington

Ο **Έντουαρντ Κένεντι Έλινγκτον** (*Edward Kennedy "Duke" Ellington*, 29 Απριλίου 1899 - 24 Μαΐου 1974), γνωστός περισσότερο ως **Ντιουκ Έλινγκτον**, ήταν Αμερικανός συνθέτης, ενορχηστρωτής και πιανίστας της τζαζ μουσικής. Θεωρείται μία από τις σημαντικότερες προσωπικότητες της τζαζ στη διάρκεια του 20ού αιώνα.

Ο Έλινγκτον γεννήθηκε στην Ουάσινγκτον. Ο πατέρας του εργαζόταν ως σερβιτόρος στον Λευκό Οίκο. Οι γονείς του, αν και δεν ήταν επαγγελματίες μουσικοί, είχαν κατάρτιση στο πιάνο και από την ηλικία των επτά ετών, άρχισε μαθήματα και ο ίδιος, παρά το γεγονός πως δεν πίστευε ότι διέθετε ιδιαίτερη κλίση. Αργότερα, όταν σε ηλικία δεκατεσσάρων ετών άρχισε να παρακολουθεί κρυφά συναυλίες, απέκτησε μεγαλύτερο σεβασμό στη μουσική και αντιμετώπισε τα μαθήματα πιάνου με μεγαλύτερο ενδιαφέρον. Εγκατέλειψε το σχολείο τρεις μήνες πριν την αποφοίτησή του, το 1917, με στόχο να ακολουθήσει επαγγελματική σταδιοδρομία στη μουσική και ενώ είχε ήδη ξεκινήσει να εργάζεται ως πιανίστας σε μαγαζιά της Ουάσινγκτον.

Στα τέλη του 1917, σχημάτισε το πρώτο του μουσικό συγκρότημα, *The Duke's Serenaders*, με το οποίο πραγματοποίησε εμφανίσεις σε μουσικά κέντρα και ως μουσική συνοδεία σε κοινωνικές εκδηλώσεις. Το Σεπτέμβριο του 1923, εγκαταστάθηκε μόνιμα στη Νέα Υόρκη, μαζί με το πενταμελές συγκρότημα *The Washingtonians* που είχε νωρίτερα σχηματίσει. Το συγκρότημα πραγματοποίησε εμφανίσεις σε διάφορα μουσικά κέντρα, πριν αποτελέσει την μόνιμη ορχήστρα του γνωστού *Cotton Club*, γεγονός που ενίσχυσε σημαντικά τη φήμη του Έλινγκτον. Παρέμεινε εκεί για ένα διάστημα περίπου τριών ετών, περίοδο κατά την οποία η μεγάλη ορχήστρα του, εξελίχθηκε σε μία από τις δημοφιλέστερες της εποχής, με συμμετοχή σε αυτή αρκετών σημαντικών μουσικών, ενώ ο ίδιος ο Έλινγκτον διακρίθηκε για την ικανότητά του στη σύνθεση.

Το καλοκαίρι του 1933, περιόδευσε με την ορχήστρα του, για πρώτη φορά στην Ευρώπη. Πραγματοποίησε συναυλίες, αρχικά στη Βρετανία και αργότερα στην Ολλανδία και τη Γαλλία. Η υποδοχή του στην Αγγλία υπήρξε ιδιαίτερα θερμή, λαμβάνοντας επίσης σημαντική κάλυψη από τον τύπο της εποχής. Μετά την επιστροφή του στις Ηνωμένες Πολιτείες, συνέχισε να πραγματοποιεί ζωντανές εμφανίσεις και ηχογραφήσεις, στη Νέα Υόρκη, το Σικάγο και το Λος Άντζελες.

Οι αρχές της δεκαετίας του 1940, θεωρούνται ως η περίοδος της δημιουργικής ακμής του Έλινγκτον, κυρίως διότι συνοδεύτηκαν από ορισμένες εκ των καλύτερων μουσικών συνθέσεων του. Σε αυτό συνέβαλαν και σημαντικοί νέοι μουσικοί που πλαισίωσαν την ορχήστρα του, όπως ο Τζίμι Μπλάντον (κοντραμπάσο), ο Μπεν Γουέμπστερ (τενόρο σαξόφωνο) ή ο Ρεξ Στιούαρτ (κόρνο), καθώς και η συνεργασία του με τον συνθέτη, πιανίστα και ενορχηστρωτή Μπίλλυ Στρέιχορν. Μετά τη λήξη του Β' Παγκοσμίου πολέμου, η εμπορική απήχηση του Έλινγκτον γνώρισε κάμψη, γεγονός που συνδυάστηκε με το τέλος της εποχής του σουίνγκ και τη γενικότερη στροφή σε άλλα είδη, όπως το μπίμποπ. Παρόλα αυτά, ο Έλινγκτον κατάφερε να συντηρήσει την ορχήστρα του, με την οποία συνέχισε να περιοδεύει.

Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1960, ο Έλινγκτον παρέμεινε μουσικά ενεργός. Το 1962, ξεχώρισαν οι συνεργασίες του με τον Τζον Κολτρίν, τον Τσαρλς Μίνγκους καθώς και με τον Κόλμαν Χόκινς, με τους οποίους συμμετείχε σε ηχογραφήσεις. Το 1963 περιόδευσε στην Μέση Ανατολή, τον επόμενο χρόνο στην Ιαπωνία, ενώ το 1968 και το 1971 έδωσε συναυλίες στη Λατινική Αμερική και τη Σοβιετική Ένωση αντίστοιχα. Στα τελευταία χρόνια της καριέρας του, σημαντική εξέλιξη στο μουσικό του ύφος, αποτέλεσε η προσπάθειά του να ενσωματώσει στοιχεία της θρησκευτικής λειτουργίας στη τζαζ. Στα πλαίσια αυτού του εγχειρήματος, πραγματοποίησε τρεις συναυλίες (*Sacred Concerts*), που έλαβαν χώρα σε διαφορετικές εκκλησίες και καθεδρικούς ναούς,

με συνοδεία χορωδίας και χορευτών. Αν και το ύστερο έργο του Έλινγκτον επισκιάζεται συχνά από τη μουσική που παρήγαγε σε παλαιότερες περιόδους, και κυρίως κατά τη δεκαετία του 1940, ορισμένοι κριτικοί έχουν τονίσει την αξία του.

Το 1969, του απονεμήθηκε το Προεδρικό Μετάλλιο της Ελευθερίας, μία από τις ανώτερες τιμές προς πολίτες των Ηνωμένων Πολιτειών, για τη συνολική συνεισφορά του στη μουσική. Το 1973, τιμήθηκε επιπλέον με τη Λεγεώνα της Τιμής, από τη Γαλλική Δημοκρατία. Τον ίδιο χρόνο εκδόθηκε η αυτοβιογραφία του. Πέθανε από καρκίνο, στις 24 Μαΐου του 1974.

Την ίδια μέρα 36 χρόνια νωρίτερα γεννιέται στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου ο **Κωνσταντίνος Καβάφης** (29 Απριλίου 1863, 29 Απριλίου 1933) ένας από τους σημαντικότερους Έλληνες ποιητές της σύγχρονης εποχής.

η ποίησή του όχι μόνο έχει επικρατήσει στην Ελλάδα, αλλά και κατέλαβε μία εξέχουσα θέση στην όλη ευρωπαϊκή ποίηση, ύστερα από τις μεταφράσεις των ποιημάτων του αρχικά στα Γαλλικά, Αγγλικά, Γερμανικά και κατόπιν σε πολλές άλλες γλώσσες.

Το σώμα των Καβαφικών ποιημάτων περιλαμβάνει: Τα 154 ποιήματα που αναγνώρισε ο ίδιος (τα λεγόμενα Αναγνωρισμένα), τα 37 Αποκηρυγμένα ποιήματά του, τα περισσότερα νεανικά, σε ρομαντική καθαρεύουσα, τα οποία αργότερα αποκήρυξε, τα Κρυμμένα, δηλαδή 75 ποιήματα που βρέθηκαν τελειωμένα στα χαρτιά του, καθώς και τα 30 Ατελή, που βρέθηκαν στα χαρτιά του χωρίς να έχουν πάρει την οριστική τους μορφή. Τύπωσε ο ίδιος το 1904 μια μικρή συλλογή με τον τίτλο *Ποιήματα*, στην οποία περιέλαβε τα ποιήματα: *Φωνές, Επιθυμίες, Κεριά, Ένας γέρος, Δέησις, Οι ψυχές των γερόντων, Το πρώτο σκαλί, Διακοπή, Θερμοπύλες, Τα παράθυρα, Περιμένοντας τους βαρβάρους, Απιστία και Τα άλογα του Αχιλλέως*. Η συλλογή, σε 100-200 αντίτυπα, κυκλοφόρησε ιδιωτικά.

Το 1910 τύπωσε πάλι τη συλλογή του, προσθέτοντας αλλά επτά ποιήματα: *Τρώες, Μονοτονία, Η κηδεία του Σαρπηδόνο, Η συνοδεία του Διονύσου, Ο Βασιλεύς Δημήτριος, Τα βήματα και Ούτος εκείνος*. Και αυτή η συλλογή διακινήθηκε από τον ίδιο σε άτομα που εκτιμούσε.

Το 1935 κυκλοφόρησε στην Αθήνα, με επιμέλεια της Ρίκας Σεγκοπούλου, η πρώτη πλήρης έκδοση των (154) *Ποιημάτων* του, που εξαντλήθηκε αμέσως. Δύο ακόμη ανατυπώσεις έγιναν μετά το 1948.

Ο ποιητής επεξεργαζόταν επίμονα κάθε στίχο, κάποτε για χρόνια ολόκληρα, προτού τον δώσει στην δημοσιότητα. Σε αρκετές από τις εκδόσεις του υπάρχουν διορθώσεις από το χέρι του και συχνά όταν επεξεργαζόταν ξανά τα ποιήματά του τα τύπωνε διορθωμένα.